

Видається можливим запропонувати, іменувати главу 1 Книги четвертої відповідно як «Особливості регулювання праці жінок та осіб із сімейними обов'язками». Отже, йдеться як про жінок, так і працівників (незалежно від статі) із сімейними обов'язками, тобто таких, які мають неповнолітніх дітей або здійснюють догляд за хворими членами сім'ї.

Таким чином, можна дійти висновку, що на відміну від зарубіжних країн в Україні продовжують діяти спеціальні норми з охорони праці жінок. Крім цього, жінки разом із особами з сімейними обов'язками, а також молодь розглядаються як категорії працівників, щодо яких встановлені особливі норми, які стосуються не тільки охорони праці, а й регулювання в цілому трудових відносин за їх участю.

Література

1. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 р. № 3356-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – Ст. 361.

2. Генеральна угода про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні від 23.08.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0001120>.

3. Трудовий кодекс України: проект від 27.12.2014 р. № 1658 (текст до другого читання від 24.07.2017 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.

УДК 347.77 (043.2)

Савченко О. А., студент магістратури,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Кметик Х. В., к.ю.н.

ПРАВОВА ПРИРОДА ОПЕРИ ТА ОПЕРЕТИ ЯК ВИДІВ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

«Опера являє собою синтез музичного й драматичного начала. Під драматичним началом розуміють дії, що складаються із вчинків людей (дійових осіб), – їх слів, справ, переживань, – в яких зіставляються їх життєві інтереси та цілі; під музичним началом розуміють музику, включену в цю дію, що супроводжує, виражає та стимулює до руху цю діяльність. Зливаючись, музика й драма утворюють єдину музично-драматичну дію, що складає сутність оперного твору» [1, с. 17].

Поєднання музичного й драматичного начал в опері дає велику перевагу перед іншими видами мистецтв, робить її досконалим видом мистецтва з точки зору завершеності як опера. Охорона ж завершеного твору театрального мистецтва, що утворилось в результаті поєднання драматичного твору та музичного, забезпечується цілою низкою правових

засобів, за допомогою яких не повинні порушуватись права суб'єктів створення такого твору.

Незаперечно, що опера – це вид музично-драматичного мистецтва. Відомо, що створення твору науки літератури і мистецтва є юридичним фактом, який породжує цивільні права й обов'язки. Факт створення опери як виду музично-театрального мистецтва також зумовлює появу цивільних правовідносин.

За ознакою похідності від авторських творів, опера підлягає сфері охорони суміжних прав. Адже виключення будь-якого з компонентів, що її утворюють, веде до заперечення існування опери взагалі. Але зазначена ознака не єдина у характеристиці результатів творчої діяльності, що охороняються суміжними правами.

Наступною ознакою, притаманною для суміжних прав, постає їх творчий характер. Аналізуючи оперу як вид мистецтва, навіть важко уявити про можливість відсутності творчого елементу у неї. Загальну систему музично-драматичних засобів виразу опери складають художні явища, що пов'язані, з однієї сторони, із бажанням композиторів до динамічного розвитку образу, з іншої – до його концентрації, психологічному узагальненню. Обидва рядки, складають драматичну структуру опери, служать основою для створення різнобарвних музикально-сценічних форм – найважливіших елементів драматургії. Таку діяльність неможливо здійснити без застосування творчих можливостей суб'єктів такої діяльності.

Оперета визначається як вид театрального мистецтва, а саме «музично-сценічний твір, в якому драматургічна основа носить комедійний характер, а розмовний діалог органічно зіставляється зі співом, музичними й танцювальними епізодами» [2, с. 182].

Музична енциклопедія визначає оперету як «один із видів музичного театру, музично-сценічне представлення, в якому музичні, вокальні і музично-хореографічні номери чергуються розмовними сценами. А основу музичної драматургії складають форми масово-побутової і естрадної музики (головним чином куплетна пісня й танець). В опереті використовуються і специфічні оперні форми – арії, ансамблі, хор, але вони більш прості і також видержані в пісенно-танцювальному стилі. В системі видів мистецтва, оперета займає середнє положення між оперним і драматичним театром. Словесно-драматичні й музичні елементи її структури знаходяться у складній взаємодії» [3, с. 51]. Така взаємодія породжує численні правовідносини між суб'єктами, що беруть участь у створенні певного результату своєї діяльності.

Оперета за своїми жанровими ознаками близька до опери, а точніше до комічної опери. Однак, для оперети характерно більш широке використання розмовного жанру.

До компонентів, що утворюють оперету, слід віднести музичний твір,

який входить у сферу охорони авторського права, драматичний твір – п'єса, що також охороняється авторським правом, яку втілює у словесній формі виконавець-артист на сцені і такий твір, як особливість в опереті, повинен носити комедійний характер. Іншим складовим елементом є пісенний твір, який у свою чергу є складовою частиною пісні. Вона у поєднанні з музичним твором, в нашому розумінні з музикою, представляє на сцені суб'єкт виконання.

Отже, саме виконання кожного з елементів, що утворюють оперету, є юридичною підставою для появи її як такої.

Оперета, перш за все, розглядається як представлення, за участю зазначених результатів діяльності людини. Представлення, що визначається як музично-сценічне у визначенні поняття оперети у правовому значенні, не слід ототожнювати з виконанням. Помилковим, на нашу думку, буде твердження стосовно і оперети й опери, про їх виконання. Оперу чи оперету не виконують. Вони як завершені явища включають елементи виконання різного роду, які кожен окремо має свою сферу правового впливу, але в той час, синтезуючись в опереті, розглядаються як компоненти одного цілого, на основі яких це ціле і сформовано. В опереті присутній також і хореографічний аспект.

У правовому визначенні оперети, як правової категорії, можна зробити висновок про те, що наявність хореографічних елементів розглядаються як обов'язковий компонент поняття оперети. Це важливо при визначенні відповідності певного явища театрального мистецтва поняттю оперети, при виникненні казуальних моментів правового регулювання та охорони процесів у сфері правових стосунків галузі театрального мистецтва.

Оперета має похідний характер від прав, якими охороняються результати творчої діяльності, на основі яких утворився новий самостійний результат. Новоутворене явище, слід зазначити, не може з'являтися при виключенні будь-якого з обов'язкових компонентів, що до нього входять. Отже, ознака похідності говорить про належність оперети до сфери охорони суміжних прав, у сукупності з іншими ознаками суміжних прав.

Наступною ознакою, при характеристиці оперети як результату діяльності, що охороняється суміжними правами, є визначення творчого її характеру. Творчість оперети обумовлена саме синтезом окремих видів мистецтв, який в ній здійснюється

Об'єктивну форму оперети, як виду театрального мистецтва, надає комплексне представлення її на сцені, як такого явища мистецтва, де взаємодіють одночасно всі його елементи творчої діяльності. Такі елементи виконують кожен окремо певну зазначену в постановці оперети дію, але для єдиної мети – представлення оперети.

Отже, на основі проведеного дослідження видів театрального

мистецтва опери та оперети, є всі підстави вважати їх результатом творчої діяльності, що підпадає під сферу впливу суміжних прав і охороняється саме суміжними правами, а не авторським правом.

Література

1. Ванслов В. В. Опера и ее сценическое воплощение. – М.: Всероссийское театральное общество, 1963. – 255 с.
2. Марков П. А Театральна енциклопедія // Советская энциклопедия. – М., 1965.– Т. 4.– С. 1152.
3. Келдыш Ю. В. Музыкальная энциклопедия // Современная энциклопедия. – М., 1978. – Т. 4. – С. 974.

УДК 347.77 (043.2)

Сидляренко О. Л., студент магістратури,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Кметик Х. В., к.ю.н.

ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВА ПРИРОДА ЛІЦЕНЗІЙНОГО ДОГОВОРУ В СИСТЕМІ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН

Чинний Цивільний кодекс України закріпив правове регулювання ліцензійного договору, розглядаючи його як один із видів договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Назва досліджуваного договору походить від латинського слова «*licentia*», яке в перекладі на українську означає «право», «свобода», «дозвіл».

Вперше слово «ліцензія» з'явилося у Франції в XVII ст. в епоху Людовика XIV і було продуктом політики кольбернізму (названої іменем міністра фінансів Ж. Б. Кольбера), метою якої було зростання доходів шляхом досягнення активного торговельного балансу, збільшення експорту промислових виробів і скорочення імпорту товарів іноземного походження [1, с. 252].

У цьому ж столітті в Англії виник інститут ліцензійних договорів. Перші ліцензійні договори були зареєстровані в кінці XVIII ст. В другій половині XIX ст. сферою укладення таких договорів були переважно внутрішні ринки країн, а з кінця XIX – початку XX ст. ліцензійні договори укладаються також між окремими державами.

Масовому використанню ліцензійного договору передував досить тривалий етап соціально-економічних перетворень. До промислового перевороту суб'єктам права інтелектуальної власності з практичної точки зору раціональніше було застосовувати науково-технічне досягнення у власному господарстві і реалізувати отриману продукцію на ринку. В міру впровадження у виробництво досягнень науки і техніки стало доцільним користуватись перевагами, які надавались при видачі на підставі договору